

Kronika

Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedra 2005 metais

2005-ieji Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedrai buvo naujų, ambicingų sumanymų, bendrų ir individualių darbų, svarbių sukakčių metai.

Balandį katedros doktorantas Mindaugas Kvietkauskas, lektorė Brigita Speičytė drauge su Baltistikos ir bendrosios kalbotyros katedros darbuotoja dr. Daiva Sinkevičiūtė parengė tarpdalykinį ir tarpinstitucinį mokslo tiriamąjį projektą „Littera. Lietuvių tautinis identitetas XVI–XX a. kultūrų dialogo kontekstuose“ ir laimėjo daugiau kaip 200 000 Lt Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo finansavimą. Plačiau šis įvykis aptariamas atskirame M. Kvietkausko rašinyje. Metų pabaigoje paminėta katedros profesorės Viktorijos Dajotytės-Pakerienės 60 metų sukaktis, išleistas šiai išskirtinei mokslininkei ir kultūros veikėjai skirtas svarus studijinių straipsnių, esė ir pokalbių tomas „Sambalsiai“ (sudarytoja Dalia Čiočytė). Subrandintas sumanymas 2006 m. kovo 30 d. – balandžio 1 d. surengti tarptautinę konferenciją „Archaika ir modernybė: Marcelijus Martinaitis laikų sąvartose“ ir jubiliejinį vakarą, skirtus katedros dėstytojo poeto Marcelijaus Martinaičio 70 metų jubiliejui. Buvo sėkmingai tęsiamas katedros mokomasis-tiriamasis projektas „Rašytojas universite“ (kuratorė doc. Audinga Peluritytė-Tikuišienė) – Kultūros ir sporto rėmimo fondo paramą gavo jo tęsiniai „Rašytojas–skaitytojas: dialogas“ (2005), „Rašytojas ir akademinė bendruomenė“ (2006). Ir toliau reguliariai vyko 2004 m. inicijuo-

tas katedros doktorantų mokslinis seminaras, nuo vasario iki rugsėjo pranešimus perskaitė doktorantės ir doktorantai Viktorija Šeina-Vasiliauskienė, M. Kvietkauskas, Radvyda Vaišvilaitė, Viktorija Vaitkevičiūtė-Verbickienė, Rimantas Kmita.

Katedros dėstytojai, doktorantai ir studentai dalyvavo daugelyje mokslinių konferencijų, vyko į mokslines stažuotes. Iš jų svarbesnės – „Aktualias problemas literatūros zinātnē“, įvykusi 2005 m. vasario 24–26 d. Liepojos pedagoginėje akademijoje. Joje su pranešimais dalyvavo doc. A. Peluritytė-Tikuišienė ir lektorė Saulė Matulevičienė. 2005 m. kovo 17–18 d. lektorė B. Speičytė ir dokt. V. Vaitkevičiūtė-Verbickienė pranešimus skaitė konferencijoje „Patronas, rašantis klientas ir jo publika: diskursyvos valdžios ir įtakos konstrukcijos XVI–XIX amžiaus LDK raštijoje“, vykusioje Masaryko universitete, Čekijoje. 2005 m. kovo 28 d. – balandžio 1 d. doc. A. Peluritytė-Tikuišienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „International Conference on Contemporary European Women Writers“ Didžiojoje Britanijoje, Bath universitete su pranešimu „Keturi samoningumo tipai šiuolaikinėje lietuvių moterų poezijoje“. 2005 m. spalio 11 d. – 2006 m. lapkričio 9 d. doc. D. Čiočytė buvo išvykusi į Fribūro universitetą (Šveicarija), kur kaupė medžiagą tautinės savimonės tyrinėjimams iš teorinės literatūros teologijos perspektyvos.

Katedros mokslinio darbo kraitį praturtino kelių dėstytojų kūrybinės atostogos. Doc. A. Peluritytė-

Tikuišienė iš atostogų 2004 m. rudens semestrą grįžo su knygos apie šiuolaikinę lietuvių literatūrą rankraščiu. Jį jau baigia parengti spaudai „Gimtojo žodžio“ leidykla. Doc. Dainora Pociūtė-Abukevičienė 2004–2005 akademinius metus trukusių kūrybinių atostogų metu stažavo Italijoje – Pizos universitete (Unesco Keizo Obuchi stipendija), Udinės universitete (Italijos mokslinių tyrimų centro stipendija), bei Lenkijoje – Varšuvos universitete (Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo stipendija). Atostogų metu ji parengė senosios literatūros tekstų publikacijų, padarė reikšmingų mokslinių atradimų (be kita ko, nustatė Abraomo Kulviečio studijų Italijoje faktą). 2005–2006 m. m. rudens semestrą atostogų buvusi prof. V. Daujotytė-Pakerienė parašė akademinį vadovėlį „Lietuvių literatūros kritika“. Knygas spaudai per 2005 metus parengė ir doc. Rita Tūtlytė, lektorė B. Speičytė. Verta paminėti, kad prof. V. Daujotytė-Pakerienė, doc. R. Tūtlytė, doc. Regimantas Tamošaitis ir doc. Giedrius Viliūnas pabaigė keletą metų rengtą literatūros vadovėlių ir chrestomatijų bendrojo lavinimo mokyklų 11–12 klasėms komplektą. Estafetę iš jų savotiškai perėmė doc. Kęstutis Urba, nuo anksčiau parengtų 7–8 klasių skaitinių vadovėlių perėjęs prie 9–10 klasių pakopos. Docentui parašius šiuos vadovėlius, katedra bus parengusi vientisą literatūrinio ugdymo bendrojo lavinimo mokykloje vadovėlių seriją.

Katedros mokslininkų darbo sėkmę liudija gauti apdovanojimai. Prof. V. Daujotytė-Pakerienė laimėjo 2005 m. Vilniaus universiteto mokslo premiją; lektorei B. Speičytei ir doktorantei Viktorijai Vaitkevičiūtei-Verbickienei kartu su kitais bendraautorais už darbų ciklą „LDK vėlyvojo baroko ir švietimo literatūra“ įteikta Mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų mokslinių darbų konkurso premija; pirmąją nacionalinę Vaikų literatūros premiją už nuopelnus vaikų literatūros sklaidai laimėjo vaikų literatūros tyrinėtojas, kritikas, vertėjas, vadovėlių autorius doc. K. Urba. Draugišką katedros dvasią rodo Jaunųjų mokslininkų

premijos laureačių gestas – premijos lėšomis jos organizavo katedros ir fakulteto mokslininkų išvyką į Tytuvėnus ir Kražius.

Svarstytos ir tolesnių katedros mokslo darbų kryptys. Nutarta 2006 metais tęsti 2000–2005 metų mokslinio darbo temą „Modernioji lietuvių literatūra: pagrindiniai procesai“ ir per tą laiką suformuluoti vieną arba dvi naujas temas, orientuojantis į literatūros ir tapatybės bei klasikinių literatūros teorijų šiuolaikinių modifikacijų sritis.

Parengta naujų kursų studentams. Viena svarbiausių studijų proceso naujovių – mokslinio darbo seminaras I kurso magistrantams, kurį vedė prof. V. Daujotytė-Pakerienė. Seminare nagrinėta mokslinio darbo rašymo metodologija, svarstytos dalyvių pradedamų rašyti magistro mokslinių darbų koncepcijos. Doc. D. Čiočytė paskelbė kursą „Literatūra ir teologija“, lektorė B. Speičytė – „Lietuvos literatūros klasika: renesansas-romantizmas“, dr. Giedrė Šmitienė magistrantūros studijų pakopos studentams vietoj prof. V. Daujotytės-Pakerienės skaitė literatūros fenomenologijos kursą.

Šiek tiek keitėsi katedros personalas. Katedrą paliko Vaiva Račiūnaitė-Ališankienė, keletą metų dirbusi „Literatūros“ žurnalo administratore, nešusi pagrindinę internetinės žurnalo versijos, vėliau – portalo www.literatura.lt administravimo našta. Nuo rugsėjo 1 d. jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigas katedroje pradėjo eiti doktorantas M. Kvietkauskas. Spalį doktorantūros studijoms priimtos dvi doktorantės – Dovilė Švilpienė ir Neringa Klišienė.

Birželio 21 d. humanitarinių mokslų daktaro disertaciją tema „Kūno fenomenologija Alfonso Nykos-Niliūno tekstuose“ apgynė Lietuvių literatūros katedros doktorantė G. Šmitienė (vadovė – prof. V. Daujotytė-Pakerienė). Išsamesnė šio gyrimo apžvalga pateikiama atskirai. Kiti du katedros doktorantai – M. Kvietkauskas ir V. Vaitkevičiūtė-Verbickienė – metų pabaigoje katedrai pateikė svarias pirmąsias savo disertacijų versijas. Abu sėkmingai apgynė darbus jau 2006 m.

Balandžio 27 d. vykusiuose rinkimuose į VU Filologijos fakulteto mokslo tarybą išrinktos dėstytojos B. Speičytė ir D. Čiočytė.

Katedros dėstytojų 2005 m. išleisti leidiniai

1. Dalia Čiočytė, Aistė Birgerė (sud.), *Sambalsiai: studijos, esė, pokalbis*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla. 634 p. ISBN 9955-624-26-4.
2. Viktorija Daujotytė, *Mažoji lyrikos teorija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. 224 p.
3. Viktorija Daujotytė, *Žmogus ir jo kalnas*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. 236 p. ISBN 9986-39-409-0.
4. Kęstutis Urba, *Literatūros laukai, Vadovėlis*

9 klasei, I leidimas, Vilnius: Šviesa. 231 p. ISBN 5-430-04098-3.

5. Kęstutis Urba, *Literatūros laukai, Vadovėlis 9 klasei*, Antroji knyga, Vilnius: Šviesa. 263 p. ISBN 5-430-04100-3.
6. Brigita Speičytė (sudarytoja), *Giesmių giesmė. Vertė Antanas Baranauskas*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 100 p. ISBN 9986-19-820-8.
7. D. Pociūtė-Abukevičienė, *Abraomas Kulvietis Italijoje ir Lietuvoje*. 32 p. ISBN 9955-12-111-4; ISSN 1392-0588, atspaudas iš „Darbai ir Dienos“, t. 44. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.

Simona Kalcaitė, Giedrius Viliūnas

Lituanistinių tyrimų projektas „Littera“

Nuo 2005 m. liepos Vilniaus universiteto filologai pradėjo įgyvendinti tarpdalykinį mokslo tyrimų projektą „LITTERA. Lietuvių tautinis identitetas XVI–XX a. kultūrų dialogo kontekste“ (vadovė prof. Evalda Marija Jakaitienė, koordinatoriai dr. Mindaugas Kvietkauskas ir dr. Daiva Sinkevičiūtė). Projekto iniciatyvą iškėlė VU Lietuvių literatūros, Baltistikos ir bendrosios kalbotyros, Lietuvių kalbos ir Klasikinės filologijos katedrų mokslininkai. Paašikėjo, kad visų jų darbams šiandien itin aktuali problema – lietuvių tautinės ir kultūrinės tapatybės sampratos kaita, vis labiau veikianti tiek senosios LDK raštijos, tiek XIX ir XX a. literatūros, tiek sociolingvistinius, etnolingvistinius bei folkloristinius tyrimus. Naujos tautinės tapatybės raidos koncepcijos jau ne vienus metus plėtojamos kitų Lietuvos humanitarinių mokslų (istorijos, kultūrologijos, antropologijos, sociologijos darbai), visuomenėje daugėja tautinės tapatybės krizės reiškinių, tad filologijos tyrėjų poreikis iš naujo konceptualiai apmąstyti, atnaujinti, suaktu-

alinti lietuvių tapatybės klausimus, pradėti naujų tyrimus, ieškoti naujų problemos sprendimo būdų – akivaizdus.

Taigi pagrindinis projekto kūrėjų iškeltas siekis – modernizuoti lituanistikos moksluose galiojančią lietuvių tapatybės formavimosi XVI–XX a. sampratą. Numatyta naujai išanalizuoti, kaip ši tapatybė kūrėsi ir išliko, sąveikaudama su keliomis Lietuvos tautinėmis bei konfesinėmis kultūromis. Projekto tyrimais siekiama atskleisti lietuvių tapatybę ne kaip statišką ir kultūriškai izoliuotą savivokos modelį, o kaip pliuralistinę sąmoningumo sistemą, sudarytą iš skirtingų lygmenų – tautinio, kultūrinio, religinio, politinio, kalbinio, regioninio, kūniškojo tapatumo. Keliamas klausimas, kaip ši daugiasluoksnė sąmoningumo sistema veikia, istoriškai transformuojasi kintant vienam svarbiausių jos dėmenų – tautinei tapatybei, kokie šios kaitos ženklai išskyla istoriniuose filologijos šaltiniuose.

Nemažos pastangos sukurti moksliai konceptualų ir svarų tapatybės tyrimų projektą atnešė

gerų rezultatų. Tarpdalykinių tapatybės tyrimų idėja subūrė 37 mokslininkus. Tai VU Filologijos fakulteto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, Lietuvių kalbos instituto, Brno universiteto ir Konstancos universiteto atstovai; ne tik filologai, bet ir religijotyrininkai, kultūrologai, filosofai. Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas LITTEROS tyrimams finansuoti 2005–2006 m. iš viso paskyrė 317 tūkst. litų. Projekto dalyviai pagal tiriamas sritis susiskirstė į tris grupes: senosios LDK literatūros ir Prūsų Lietuvos rašytos tyrimų (vad. prof. Eugenija Ulčinėitė), Vilniaus krašto sociolingvistikos ir etnologijos tyrimų (vad. dr. Vytautas Kardelis), XIX a. ir XX a. pradžios Lietuvos literatūros, kalbos ir kultūros istorijos tyrimų (vad. dr. Brigita Speičytė). Visų šių grupių veiklą sieja nuolat vykstantys bendri projekto seminarai, kurių metu pristatomi atlikti tyrimai, svarstomos metodologinės problemos ir tapatybės koncepcijos atnaujinimo klausimai. 2005 m. jau įvyko doc. dr. Gintaro Beresnevičiaus, doc. dr. Dalios Čiočytės, doc. dr. Dainoros Pociūtės, dr. Tomo Veteikio, doc. dr. Dariaus Kuolio, 2006 m. – dr. Mintauto Čiurinsko, Onos Daukšienės, dr. Giedrės Šmitienės bei J. Jonutytes parengti seminarai. Svarbiausi projekto dalyvių darbai – rašomos mokslinės publikacijos, šaltinių tyrimai ir vertimai, sociolingvistinės ir folkloristinės ekspedicijos Vilniaus krašte, stažuo-

tės užsienio mokslo institucijose. Projekto lėšomis 2005 m. buvo įsigyta ir Filologijos fakulteto skaityklai perduota daug naujos užsienio mokslinės ir teorinės literatūros – daugiau kaip 120 knygų, dauguma jų – brangūs fundamentalūs leidiniai.

Parengtas tyrėjų publikacijas rengiamasi skelbti trijuose projekto LITTERA mokslinių straipsnių rinkiniuose, kuriuos numatoma išleisti 2006 m. rugsėjį. Taip pat atskiros projekto dalyvių publikacijos jau pasirodė arba numatomos skelbti svarbiausiose lituanistikos mokslo periodiniuose leidiniuose „Literatūra“, „Darbai ir dienos“, „Baltistica“, „Archivum Lithuanicum“, „Kalbotyra“, „Tautosakos darbai“, „Senoji Lietuvos literatūra“. Visuomenė su tyrimų rezultatais gali susipažinti tinklalapyje www.littera.lt/lt/, kultūrinėje spaudoje („Kultūros barai“, „Metai“, „Gimtoji kalba“). 2006 m. rugsėjį projekto dalyviai Vilniaus universitete surengs baigiamąją mokslinę konferenciją, kurios metu aptars pasiektus tyrimų rezultatus ir suformuluos išryškėjusius naujus lietuvių tapatybės koncepcijos, skirtingų metaistorinių modelių bruožus. Tikimasi, kad LITTEROS tyrimų rezultatai suteiks pagrindą tolesniems tęstiniam tarpdalykiniams tyrimų projektams, į kuriuos būtų siekiama daug plačiau įtraukti kitų humanitarinių mokslų atstovus ir užsienio partnerius.

Mindaugas Kvietkauskas

Lietuvos lyginamosios literatūros asociacija

Lietuvos lyginamosios literatūros asociacija buvo įkurta 2005 metų sausio 13 dieną. Taigi ji jau turi vienerių metų veiklos istoriją, su kuria ir norėtusi supažindinti žurnalo skaitytojus.

Asociacijos atsiradimo ištakų reikėtų ieškoti Vilniaus pedagoginio universiteto Visuotinės literatūros katedroje, nuo 1999 metų pradėjusioje

rengti tarptautines komparatistikos konferencijas. Jau pirmosios žvalgybinės konferencijos „Komparatystika šiandien: teorija ir praktika“ metu (tokiu pat pavadinimu 2000 m. išleistas jos pranešimų rinkinys) buvo pastebėtas nemažas mokslininkų susidomėjimas lyginamaisiais literatūros tyrimais, noras ardyti sovietinę humanitari-

nio mokslo izoliaciją ir ieškoti naujų kontaktų su kitų šalių kolegomis. Konferencijos iniciatorė katedros vedėja Nijolė Kašelionienė su savo katedros dėstytojomis Sigute Radzevičienė, Reda Pabarčiene ir kt., jausdamos nepasitenkinimą stagnacine universiteto darbo sistema ir stiprėjantį norą išbandyti neformalias mokslinio darbo galimybes, ėmė tartis dėl Lyginamosios literatūros asociacijos reikalingumo. Todėl antroji 2003 metais surengta konferencija „Komparatyvistika ir kultūros savivoka“ (jos pranešimų rinkinys išleistas 2004 m.) jau buvo daug kryptingesnė ir ryžtingesnė. Konferencijos rengėjų buvo numatyta joje daugiau diskutuoti apie komparatyvistikos metodologinį atsinaujinimą ir pasikviesti svečių, galinčių konkrečiai patarti ir padėti įsteigti asociaciją. Išties konferencijon atvykę profesoriai Bertrand'as Wespahalas iš Limožo universiteto, Fioforas Fiodorovas iš Daugpilio universiteto ir ypač puikus šiuolaikinės komparatyvistikos specialistas, aktyvus tarptautinių konferencijų rengėjas bei dalyvis Jurius Talvetas iš Tartu universiteto suteikė daug vertingos informacijos ir paramos. Antrosios konferencijos diskusijos bei daugelio mokslininkų noras burtis bendriems darbams, kolegų iš artimos Lietuvos literatūros katedros, kuriai vadovauja Vytautas Martinkus, draugiška parama, Lituanistikos fakulteto dekanas Petro Bražėno kukli, bet nuoširdi mecenatystė paskatino imtis konkrečiaus asociacijos įsteigimo darbo.

Prieš įsteigiant asociaciją, prireikė suorganizuoti dar du susirinkimus. 2004 metų sausio 28 dieną VPU vyko įsimintinas asociacijos kūrimo iniciatyvinės grupės susirinkimas. Į jį atvyko dėstytojų iš įvairių Lietuvos universitetų. Labai svarbu, kad joje dalyvavo Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto direktorius Algis Kalėda ir Baltoskandijos akademijos vadovas Silvestras Gaižiūnas, kurie ne tik parėmė asociacijos iniciatyvą, bet ir tapo oficialiais jos steigėjais, taip pat Indrė Žekevičiūtė iš VDU, kur jau veikė prof. Broniaus Vaškelių inicijuotas komparatyvistikos centras. Susirinkime bu-

vo aptarta būsimos asociacijos veikla ir struktūra. Labai reikšmingos buvo vyresniųjų autoritetingų kolegų Vytauto Kubiliaus, Kęstučio Nastopkos, Juozapo Girdzijausko, Stasio Skrodenio pastabos ir nuomonės. Nutarta organizuoti visos Lietuvos lyginamosios literatūros asociaciją, kurios tikslas būtų tapti Tarptautinės lyginamosios literatūros asociacijos nare ir mokslinių projektų dalyve.

2004 metų gruodžio 28 dieną buvo sušauktas jau tikrasis steigiamasis susirinkimas, kuriame pristatyta ir apsvaistyta sukurta asociacijos steigimo sutartis ir pagrindinės veiklos kryptys. Taigi nuo asociacijos steigimo iniciatyvos iki jos juridinio įregistavimo teko nueiti nelengvą poros metų kelią.

Asociacijos įsteigimas paskatino kuo greičiau sukviesti pirmąjį jos narių susirinkimą, kuriame būtų patvirtintas statutai, dar kartą aptartos veiklos kryptys, išsirinkta kolegija (Genovaitė Dručkutė, Silvestras Gaižiūnas, Vida Gudonienė, Aušra Jurgutienė, Vytautas Martinkus, Sigutė Radzevičienė), jos pirmininkė Nijolė Kašelionienė ir sekretorė Žydronė Kolevinskienė. 2005 metų sausio 13 dieną Lietuvos lyginamosios literatūros asociacija buvo įregistruota Juridinių asmenų registre. Asociacija sudaro puikias sąlygas posovietiniams mokslininkams reikšti individualias iniciatyvas ir ugdyti naują demokratinio bendravimo stilių, reikalaujantį derinti asmeninius interesus su bendraisiais projektais. Reikia atvirai pripažinti, kad hiperbolizuoto egocentrizmo ir konkurencijos aplinkoje tai nėra lengvai pasiekama, bet kito kelio nėra. Asociacija kūrėsi kaip atsvara inertiškai stagnuojančioms akademinėms institucijoms ir kaip atvira erdvė įvairiems iniciatyviems ir nestandartinio mąstymo literatūros tyrinėtojams. Tikra laimė, kad tokių žmonių ji iškart ir sulaukė. Jau pirmame narių susirinkime vyko gana karštos ir neabejotinai svarbios diskusijos. Iš pradžių numatyta pagrindinė darbo kryptis – lyginamieji literatūros tyrimai – buvo papildyta ne mažiau svarbia intermedialių, tarpdalykinių ir kultūros tyrimų kryptimi.

Reikia pažymėti, kad būtent šios akademiškai netradicinės komparatystikos šalininkai pirmųjų metų asociacijos veikloje buvo patys iniciatyviausi.

Padedama kolegų iš asociacijos, Pedagoginio universiteto ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, Rūta Brūzgienė 2004 metų gruodžio 3 dieną suorganizavo konferenciją „Literatūros ir kitų menų sąveika: teorinės komparatystikos problemos“.

Natalija Arlauskaitė pradėjo vesti seminarų ciklą „Literatūros ekranizacijos“. Pirmasis seminaras „Ekranizacijos: prasmingi klausimai“ surengtas gegužės mėnesį Vilniaus universitete. Anot jo vadovės, seminaras buvo sumanytas kaip bandymas apčiuopti vaisingas ekranizacijų studijų kryptis. Jame perskaityti trys pranešimai pateikė tris ekranizacijų skaitymo / žiūrėjimo strategijas. Jūratė Levina pranešime „Struktūros prasmė ir prasmės struktūra: Virginijos Woolf ir Sally Potter ‘Orlando’“ pristatė tokį literatūros ir kino teksto greitinimo būdą, kurio pagrindą sudaro rusų formalistų pasiūlyta siužeto samprata. Pasak formalistų, siužetas yra suvokiamas kaip diskursyviųjų priemonių, skirtingų kinui ir literatūrai, sklaidos motyvacija. N. Arlauskaitės pranešimas „Diegetiniai Kurosawos žaidimai su ‘Idiotu’“ pasiūlė panagrinti pasakotojo ir personažo struktūrą Fiodoro Dostojevskio romane „Idiotas“ ir šio romano Akiros Kurosawos ekranizacijoje. Analizė rėmėsi Gerardo Genette'o diegetinių lygmenų samprata, kurios taikymas parodė, kad dviejų tekstų prasmė skiriasi pirmiausia dėl to, kad metadiegetiniai romano pasakojimai tampa intradiegetiniu filmo pasakojimu. Andrej Oriško perskaitė pranešimą „*Drakulos* dienoraščiai Browningo ir Coppolos ekranizacijose“. Antrąjį seminarą „Alberto Moravia ir Jean-Luc Godard'o „Panieka“: daugialypio vertimo ribos“ N. Arlauskaitė surengė gruodžio 6 dieną Vilniaus universitete. Po filmo peržiūros buvo skaitomi pranešimai, diskusijose dalyvavo literatūrologai ir muzikologai.

Rugsėjo 30 dieną LLTI Leonarda Jekentaitė ir Rūta Brūzgienė surengė seminarą „Kūrybos psichologija“. Jame buvo perskaityti net šeši pranešimai. Didžiausią susidomėjimą sukėlė mokslininkų eksperimentavimas, lyginant įvairias kūrybos formas ir tyrimo metodologijas, jų išskirtinis dėmesys šiandienos kultūriniam gyvenimui bei nepopuliarioms, bet reikšmingoms jo marginalijoms. Seminaruose originaliai reiškęsi jaunieji VDA doktorantai (Salomėja Jastrumskytė, Kęstutis Šapoka), vyko būtinas tarp mokslininkų kartų dialogas. Kiečiau ar kūrybiškiau sukalti pranešimai sugebėjo sukelti smagias diskusijas ir dar smagesnes klausytojų provokacijas (dr. Stasys Mostauskis). Seminare su savo psichoterapinio darbo metodu supažindino psichologė Jūratė Bajarūnienė. Pirmieji intermedialieji seminarai parodė, kad juose susitikę įvairių menų tyrinėtojai, filosofai, dailininkai, filologai ir psichologai turi vieni kitiems ką pasakyti, nesunkiai randa diskusijoms bendrų temų, o netikėtos kitos profesijų kolegų pastabos padeda praplėsti ir atgaivinti savą akademiškos tyrimų problematiką.

Įgyvendindamas strateginį asociacijos tikslą – megzti tarptautinius ryšius, Dainius Vaitiekūnas išvyko į tarptautinę Tartu konferenciją, kurioje skaitė pranešimą „A la recherche du postmodernisme: la réception de la littérature étrangère dans la Lituanie contemporaine“. Nijolė Kašėlionienė rugsėjo 15–17 dienomis tarptautiniame kongrese „Genties dialektai“ Florencijoje perskaitė pranešimą „Atotrūkio samprata Europos literatūroje“. Antrą kongreso dieną vyko Europos šalių Lyginamosios literatūros asociacijų atstovų pasitarimas, kurio metu Lietuvos lyginamosios literatūros asociacijos pirmininkės iniciatyva ši asociacija buvo priimta į Europos Lyginamosios literatūros tinklą. Dabar Lietuvos lyginamosios literatūros asociacijos nariai turi geras sąlygas plėsti ir palaikyti ryšius su kitų Europos šalių lyginamosios literatūros centrais bei organizacijomis. Generalinės koordinatorės Lucijos Boldrini dėka pradėjome gauti įvai-

rios informacijos apie šio Europos tinklo veiklą. Paradoksalu, o gal ir visai ne, kad vienas iš pirmųjų Tarptautinės asociacijos kvietimų mus nuo mokslinių planų aukštumos nutrenkė į kapitalistinės rinkos realybę. Buvome pakviesti su visais Tarptautinės asociacijos nariais solidarizuotis, palaikant ir rašant peticijas, kad Insbruko universitete nebūtų uždarytas Lyginamosios literatūros institutas. Savo pareigą atlikome atsakingai ir dabar nekantriai laukiame šio universiteto tarybos sprendimo. Tokios veiklos praktika rodo, kad mokslininkų telkimas į asociacijas, o pastarųjų – į tarptautines asociacijas yra svarbus ne tik mokslo, bet ir profesinių ryšių bei aktyvumo garantas.

Vis dėlto didžiausiu asociacijos pirmųjų metų darbu turėtume laikyti surengtą tarptautinę komparatystikos konferenciją „Kultūros intertekstai“, vykusią spalio 14–15 dienomis. Prie jos sėkmės neabejotinai prisidėjo asociacijai talkinę daugelis Pedagoginio universiteto ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslininkų. Konferencijoje dalyvavo 65 mokslininkai iš 11 šalių (Latvijos, Estijos, Austrijos, Vokietijos, Suomijos, Ispanijos, JAV, Ukrainos, Rusijos, Australijos ir Lietuvos). Konferencijos pradžioje plenarinius pranešimus perskaitė Gertas Mattenklottas, Antanas Andrijauskas, Violeta Kelertienė ir Vytautas Martinkus, vėliau mokslininkai dirbo atskiromis sekcijomis, o konferencijos pabaigoje susirinko bendrai diskutijai, kuriai vadovavo Kęstutis Nastopka. Nors čia nėra galimybės plačiau pristatyti perskaitytus pranešimus, juos akademinė visuomenė galės rasti netrukus pasirodysiančiame straipsnių rinkinyje. Komparatystikos konferencijų pabaigos ritualu jau tapo jos dalyvių kelionė į Trakus, elegantiškai bohemizuotas sąlytis su Lietuvos didžiųjų kuni-gaikščių istorija ir rudenėjančios gamtos grožybėmis. Juose jau yra savų, Talveto eilėmis apdainuotų istorinių kampelių.

Pirmuosius konferencijos įspūdžius apibendrinti galima keliomis mintimis. Pirmoji mintis – šventinė: mokslininkams tokios konferencijos labai reikalingos, jie parodo ir pasitiktina savo nau-

jusių darbų rezultatus, suranda naujų reikalingų kontaktų. Baigiamojoje diskusijoje prašyta konferenciją pailginti iki trijų dienų, kad dalyviai galėtų išklaudyti daugiau pranešimų. Padėkos laiškeliai ir bendros veiklos pasiūlymai konferencijos organizatoriams dar ilgai plaukė iš sugrįžusių į namus mokslininkų. Antroji mintis – probleminė: kaip tobulinti tarptautines konferencijas, kad jos nepriimtų sugriuvusio Babelio bokšto sukeltos daugiakalbystės katastrofos. Juk negalima nei rinktis standartinio akademinio bendravimo kelio – anglų kalbos, nei ištežti nekomunikabiliame kalbų gaudesyje. Jau kilo idėjų, kaip tobulinti būsimas konferencijas, jas labiau struktūrinant įvairių kalbų profiliais. Trečioji mintis – perspektyvinė: labai svarbu ir smagu, kad konferencijoje dalyvavo nemažai jaunimo, ir Lietuvoje studijuojančių doktorantų, ir išvykusių studijuoti į Vakarų universitetus (Eglė Kačkutė, Laurynas Katkus, Rimas Žilinskas, Jurga Katkuvienė, Jūratė Butkutė, Agnieška Juzefovič, Salomėja Jastrumskytė ir kt.). Baigiamojoje diskusijoje profesorė iš Vokietijos Christina Parnell negailėjo pagyrų jaunosios lietuvių filologų kartos aukštai profesinei kvalifikacijai. Jau nieji kolegoms nuoširdžiai dalijosi savo parsivežta patirtimi, be to, vertėjavo ir tarpininkavo kitiems konferencijos dalyviams. Būsimoms komparatystikos konferencijoms ir apskritai asociacijos mokslinei veiklai tokie mokslininkai ypač reikalingi ir laukiami. Ketvirtoji mintis (kaip ir dera kapitalo valdomai visuomenei) – finansinė. Sunku pasakyti, kaip ir kokių paskatų vedami dėstytojai ir mokslininkai, turintys nenormaliai didelius darbo krūvius universitetuose, dar atranda „laisvo laiko“ ir be užmokesčio rengia grandiozines tarptautines konferencijas ar buriasi į asociaciją organizuodami įdomiausių seminarų ciklus. Todėl pats artimiausias asociacijos tikslas – aktyviai dalyvauti įvairiuose ES ir valstybės skelbiamuose mokslinių projektų konkursuose ir sudaryti savo nariams ir ypač baigusiems doktorantūrą kolegoms kuo palanknes darbo sąlygas. Paskutinė mintis – geopolitinė:

būtent Vilniuje įsteigta asociacija ir jos organizuojami moksliniai projektai gali turėti puikią perspektyvą. Asmeninio bendravimo su konferencijos dalyviais patirtis rodo, kad atvykęs iš Vakarų ar Rytų, iš Šiaurės ar Pietų Europos mokslininkas Vilniuje atranda kažką sau pažįstama ir artima, visi jaučiasi gana gerai ir saugiai. Todėl norėtusi tikėti, kad Lietuvos lyginamosios literatūros asociacija ir jos rengiamos konferencijos, suburiančios filologus iš visų šalies universitetų, gali būti svarbių ir pastovių tarptautinių mokslinių kontaktų palaikymo vieta.

Šiuo metu tikraisiais asociacijos nariais yra 36 mokslininkai, kandidatų skaičius siekia 100, jei skai-

čiuosime su asociacija bendras veiklos programas pasirašiusius ir dirbančius Lietuvių literatūros ir tautosakos, Baltoskandijos ir Pedagoginio universiteto darbuotojus bei kolegas iš Kauno, Šiaulių, Klaipėdos aukštųjų mokyklų.

Su asociacijos statutu, darbu ir įstojimo sąlygomis galima susipažinti Vilniaus pedagoginio universiteto interneto svetainėje. Visi, nuo garbiausių vyresniųjų mokslininkų iki aktyviausių jaunųjų doktorantų, yra kviečiami joje dalyvauti ir realizuoti savas mokslo idėjas.

Aušra Jurgutienė

Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Šiuolaikinės literatūros skyrius 2005 metais

LLTI Šiuolaikinės literatūros skyriuje 2005-aisiais tęstos ankstesnės ir projektuotos naujos tyrimų programos, dirbti kolektyviniai ir individualūs darbai. Metų pradžioje organizuota mokslinė konferencija „Lietuviškasis brandas: asmenybės laisvė, iššūkis, neprisitaikymas“, skirta Kazio Borutos gimimo 100-osioms metinėms. Jubiliejaus proga Dalia Striogaitė taip pat parengė knygą *Kazio Borutos Baltaragio malūnas ir jo byla*, kurioje spausdinamas 1945 m. romano variantas, dokumentuojama ir įžanginiame straipsnyje analizuojama kūrinio leidybos istorija. Konferencijos pranešimų medžiaga publikuota instituto leidinyje *Colloquia*. Jame išėjo ir tomas su straipsniais apie Icchoko Mero kūrybą (*Žinomas ir nežinomas meistras*, parengė Loreta Mačianskaitė). Kartu su Lietuvos rašytojų klubu bei Lietuvos mokslų akademijos biblioteka organizuota mokslinė konferencija ir atsiminimų vakaras „Literatūros realybė: kasdienė ir poetiška“, skirti akademiko Jono Lankučio gi-

mimo 80-osioms metinėms (daugiausia rūpinosi Donata Mitaitė).

Vasarį surengtas kasmetinis naujų knygų aptarimas, šįkart pavadintas „Kam (dar) rašoma?“, kuriame dalyvavo ir literatūrologai iš Vilniaus universiteto. Speciali komisija, kurios daugumą sudaro skyriaus mokslininkai, skyrė instituto literatūrinę premiją už kūrybiškiausią 2004 m. knygą – kovo 11 d. ji buvo įteikta Mariui Ivaškevičiui už dramą *Madagaskaras*.

Per 2005 metus skyriaus darbuotojai Lietuvos leidiniams parašė per trisdešimt mokslinių straipsnių ir apie dešimt literatūrologinių knygų recenzijų, parengė keletą publikacijų Latvijos, Lenkijos, Rusijos akademiniam žurnalams. Varšuvoje lenkų kalba išleista Algio Kalėdos studija *Od M do M*: Szkice o literaturze polskiej i litewskiej; Maskvoje rusų kalba pasirodė Donatos Mitaitės monografija apie Tomą Venclovą; Jūratė Sprindytė parengė Juozo Laurušo straipsnių rinktinę *Akmuo ir šviesa*.

Dalyvauta dešimtyje mokslinių konferencijų užsienyje (Anglijoje, Latvijoje, Lenkijoje) bei per dvidešimt konferencijų Lietuvoje. Paskelbta keliolika mokslo populiarinimo straipsnių, pora dešimčių grožinės literatūros recenzijų, sudarytos poezijos ir novelių rinktinės Geteborgo mugei (Mitaitė ir Mačianskaitė), parašyta po keliolika mokslinių tekstų recenzijų ir rekomendacijų, perskaitytos kelios viešos paskaitos, dėstyti kursai VU ir VPU, kalbėta keliasdešimtyje knygų pristatymų, li-

teratūros vakarų, radijo ir televizijos laidų, dirbta įvairių tarybų, redaktorių kolegijų, ekspertų komisijų nariais.

Su estų ir latvių kolegomis toliau rengta enciklopedija *300 Baltijos rašytojų* anglų kalba; redaguotas literatūros žinynas mokyklai. Pradėtas naujas kolektyvinis projektas – sovietmečio literatūros tyrimai (šia tema skyriuje inicijuotas kas mėnesinis seminaras).

Loreta Jakonytė

Šiaulių universiteto Literatūros istorijos ir teorijos katedra 2005 metais

2005 metais katedra organizavo ar svariai prisidėjo organizuojant penkias konferencijas. 2005 m. kovo 25 d. įvyko 9-oji Šiaulių universiteto Humanitarinio fakulteto studentų ir magistrantų mokslinė konferencija. Literatūros katedros kuruotoje literatūrologijos sekcijoje buvo perskaityti 5 pranešimai, iš kurių konceptualumu išsiskyrė II kurso literatūrologijos magistrantės Rasos Norvaišaitės pranešimas apie Biblijos horizontą Gintaro Patacko poezijoje. Vertinimo komisijos jis buvo pažymėtas ir Lietuvos studentų lituanistų 9-ojoje mokslinėje konferencijoje, vykusioje Klaipėdos universitete, pelnė trečiąją vietą.

2005 m. gegužės–lapkričio mėnesiais buvo surengtos trys tarpdalykinės mokslinės konferencijos. Gegužės 19–20 d. vyko sykiu su ŠU Kultūrinės antropologijos centru organizuota mokslinė konferencija „Kaltė kaip kultūros fenomenas“ (kuratorius doc. Vigmantas Butkus), kurioje buvo perskaityti 22 pranešimai. Spalio 7–8 d. Marcinkonyse vyko ŠU Literatūros katedros ir ŠU Kultūrinės antropologijos centro kartu su Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcija bei Gamtos paveldo fondu organizuota konferencija „Pelkė

lietuvių kultūroje“ (kuratorė asist. Rūta Stankuvienė), skirta Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato 30-mečiui, kurioje irgi perskaityta daugiau kaip dvidešimt pranešimų. Lapkričio 30 d. su ŠU Kultūrinės antropologijos centru ir Šiaulių dailės galerija surengtoje konferencijoje „(Post)modernėjanti pasaka: vaizduotės mutacijos. H. Ch. Andersenui atminti“ (kuratorė asist. Danguolė Šakavičiūtė) dalyvavo daugiau kaip dešimt pranešėjų. Visose trijose konferencijose pranešimus skaitė labai įvairių sričių specialistai (literatūrologai, istorikai, filosofai, antropologai, etnologai, menotyrininkai, juristai, net botanikai, geografs, hidrologai) iš įvairių Lietuvos universitetų, mokslo institutų, kultūros, paveldosaugos bei gamtosaugos institucijų, iš Kopenhagos universiteto.

2005 m. lapkričio 25 d. katedra surengė konferenciją „Šiuolaikinės visuotinės literatūros ir kritikos problemos“ (kuratorius doc. Vytautas Bikulčius), kuri tradiciškai organizuojama kiekvienais metais vis kitame Lietuvos universitete.

Daugiau nei pusė katedros dėstytojų minėtos konferencijose skaitė pranešimus. Katedros nariai pranešimus skaitė ir kitose Lietuvos bei užsie-

nio (Latvija, Lenkija, Rusija) konferencijose, dalyvavo įvairiuose seminaruose.

Trys katedros dėstytojai yra 2005 m. išėjusių knygų, leidinių autoriai ar sudarytojai. Doc. Džiuljeta Maskuliūnienė parašė mokomąją knygą „XIX a. lietuvių didaktinė proza: adresatas ir tekstas“ (Šiauliai: ŠU I-kl., 124 p.), kurioje aptariama didaktinės prozos specifika bei poetika, analizuojama prozinė S. Daukanto, M. Valančiaus, A. Tatarės, J. S. Dovydaičio ir kitų didaktų kūryba. Doc. Dž. Maskuliūnienė su doc. Broniumi Maskuliūnu sudarė ir parengė išleisti straipsnių rinkinį „Lietuviškos spaudos keliai Šiaurės Lietuvoje: 1864–1904–2004“ (Šiauliai: Saulės delta, 344 p.), skirtą lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo šimtmečiui, įvairiais rakursais atskleidžiantį lietuviškos spaudos

įvairovę bei savitumus Šiaurės Lietuvoje nuo XIX a. vidurio iki XXI a. pradžios. Doc. V. Butkus išleido knygą „Šiauliai: provincijos miestas palatvėje. Tekstai“ (Šiauliai: Saulės delta, 192 p.), kurioje eseistika, moksliniai straipsniai, recenzijos ir kitokio pobūdžio tekstai dažniausiai iškyla kaip bandymas nusakyti kultūrinę, istorinę Šiaulių miesto bei to miesto gyventojų tapatybę. Doc. V. Bikulčius sudarė ir spaudai parengė straipsnių rinkinį „Šiuolaikinės visuotinės literatūros ir kritikos problemos“ (Šiauliai: ŠU I-kl., 58 p.), parengtą pristatytosios konferencijos pagrindu, kuriame spausdinami J. Bajarūnienės, V. Bikulčiaus, L. Liukinevičienės, S. Nevulienės, R. Rudaitytės tyrimai, daugiausia besitelkiantys į romano poetikos problematiką.

Vigmantas Butkus

Apie Vilniaus pedagoginio universiteto Lietuvių literatūros ir Visuotinės literatūros katedras 2005 metais

Vilniaus pedagoginis universitetas 2005 m. šventė 70-ies metų jubiliejų. Dešimčia metų kuklesnį minėjo Lituanistikos fakultetas, sukaktį įprasminęs Lietuvių literatūros katedros doc. Vandos Juknaitės sukurtu filmu „Kasdienybės įtrūkiai“ (valandos trukmės filmą apie fakultetą galima pažiūrėti internete adresu www.vpu.lt/mtl/itrukiai.wmv). Jubiliejiniiais metais už ilgametę mokslinę ir pedagoginę veiklą buvo pagerbtas katedros profesorius Stasys Skrodenis – vasarą jam įteiktas Lietuvos didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžius.

Neišvengiamai susiliejančios abiejų katedrų mokslinių kryptių strateginės paieškos – tradicinė vertybinė ir moderni komparatyvistinė – lėmė bendrus veiklos projektus. Metų pradžia buvo svarbi anksčiau pradėtų darbų užbaiga – pasirodė keletą metų tyrimus literatūros aksiologijos srityje pri-

statantis katedros dėstytojų ir doktorantų mokslinių straipsnių rinkinys „Vertybių raiška literatūroje“ (VPU I-kl., 2005, 287 p., rinkinio sudarytojai – prof. habil. dr. Stasys Skrodenis, doc. dr. Vytautas Martinkus). Rinkinyje spausdinami prof. A. Zalatoriaus, prof. V. Balsevičiūtės-Šlekienės, prof. P. Bražėno, doc. V. Martinkaus, doc. R. Pabarčienės, doc. A. Jurgutienės, doc. S. Radzevičienės, doc. D. Satkauskytės, dr. Ž. Kolevinskienės, doktor. L. Katkaus, dr. D. Vaitiekūno, dr. L. Mačianskaitės, dr. G. Vanagaitės, doktor. M. Žvirgždo, doc. V. Juknaitės straipsniai. Buvo parengtas spaudai ir išleistas tęstinio mokslinių straipsnių rinkinio „Teksto slėpiniai“ 8 tomas (ats. redaktorius ir sudarytojas doc. dr. V. Martinkus). Šiais metais buvo išplėsta „Teksto slėpinių“ redakcinė taryba, sugriežtinti reikalavimai skelbiamiems straipsniams: jie recenzuojami, pridedamos santraukos lietuvių ir anglų kal-

bomis; ateityje ketinama kviesti autorių iš kitų Lietuvos ir užsienio universitetų, mokslo institucijų, skelbti ilgesnių studijinių straipsnių, recenzijų apie kitus mokslinius leidinius. Pasikeitė VPU mokslo darbų „Žmogus ir žodis“ literatūrologijos tomo redaktorė – 7-ąjį numerį sudarė ir redagavo doc. dr. R. Pabarčienė. Šiame numeryje, be kviestinių autorių, teorinius aspektus gvildena prof. K. Nastopka, lituanistikos problemas tiria doc. R. Pabarčienė, prof. P. Bražėnas. Leidinio pabaigoje pristatomos katedros dėstytojų parengtos pastaraisiais metais išėjusios knygos. „Žmogus ir žodis“ yra įtrauktas į tarptautinę duomenų bazę CEEOL (žr. www.ceeol.com).

Katedros dėstytojai aktyviai dalyvavo šiandiniame literatūros procese: rašė ir skelbė recenzijas periodinėje spaudoje, dalyvavo pristatant naujausias autorių knygas (Rašytojų klube, knygų mugėse, LRT programose), paskelbė daugiau nei 50 mokslinių straipsnių Lietuvos bei užsienio leidiniuose. Rašytojų sąjungos leidykla išleido V. Martinkaus apysakų knygą „Šuns mazgas“. Dėstytojai vertė knygas iš vokiečių ([L. Katkus] Walteris Benjamins, *Nušvitimai: esė rinktinė*), prancūzų ([N. L. Kašėlionienė] Michel Tournier, *Idėjų veidrodys*, Vilnius: Alma littera, 2005), švedų ([S. Radzevičienė] I. Šėinius, *Siegfried Immerselbe*, Vilnius: LLTI), suomių ([S. Skrodenis] Baltijos valstybių drama // *Waltari Mika (Nauticus)*). Tiesa apie Estiją, Latviją ir Lietuvą, VPU I-kla, 2005) kalbų. Doc. S. Radzevičienė išleido „Mokomąją švedų kalbos gramatiką“ (Vilnius: Mūsų knyga, 2005), prof. V. Šlekienė – mokomąją knygą „Eilėraščio analizė: semantinis-struktūrinis aspektas“ (VPU I-kla, 2005, 84 p.).

Doc. dr. Nijolė Leonora Kašėlionienė 2005 m. birželį stažavo Tarptautiniame vertėjų koledže (Prancūzija, Arlis), o dr. D. Vaitiekūnas lapkričio 1–30 d. – Paryžiaus (Prancūzija) *Ecole des hautes études en sciences sociales*. Doc. dr. V. Martinkus 2005 m. spalio 5–9 d. Amsterdame dalyvavo Europos rašytojų kongreso (*European Writers Congress*)

diskusijoje „Kultūros politika, globalizacija, plėtra ir „kūrybos industrija“: rašytojų ir vertėjų vaidmuo“, kuriame skaitė pranešimą „Menininko statusas Lietuvoje ir teisinis jo reglamentavimas“.

Į studijų programą įtrauktas ir pradėtas skaityti naujas kursas – Lietuvos literatūros procesas (naujausioji lietuvių literatūra). Programą parengė ir kursą dėsto doc. V. Martinkus, dr. D. Vaitiekūnas. Dr. G. Vanagaitė „Lietuvių literatūros klasikų“ kursui parengė paskaitų ciklą apie V. Mykolaitį-Putiną. Prof. J. Baranova I kurso literatūrologijos magistrantams parengė ir skaitė kursą „Šiuolaikinė eseistika“. Lietuvos literatūros katedros ir Visuotinės literatūros katedros dėstytojai inicijavo *Lietuvių filologijos* studijų programos pakeitimus – Lituanistikos fakulteto taryboje pritarė, kad vietoj baigiamųjų egzaminų būtų rašomas vienas bakalauro darbas.

Žydronė Kolevinskienė apgynė humanitarinių mokslų srities disertaciją tema „Nelė Mazalaitė: pasakojimo ypatumai“. Darbo mokslinė vadovė prof. habil. dr. Viktorija Daujotytė-Pakerienė (VU).

Katedros darbuotojai kartu su *Visuotinės literatūros* katedros dėstytojais aktyviai dalyvavo 2005 m. sausio 13 d. įkurtoje Lietuvos lyginamosios literatūros asociacijos (LLLA) veikloje. Asociacija šiuo metu jungia daugiau nei 30 literatūros specialistų, dėstytojų, tyrinėtojų iš Lietuvos miestų. (LLLA būstinė – VPU, asociacijos pirmininkė dr. N. L. Kašėlionienė, administratorė dr. Ž. Kolevinskienė). Intensyvindama komparatyvistines studijas bei individualius tarpdalykinius lyginamuosius tyrinėjimus, asociacija pradėjo rengti atvirus seminarus asociacijos nariams bei platesnei akademinei visuomenei (2005 m. rugsėjo 30 d. LLLA, LLTI, VU seminaras *Kūrybos psichologijos*. Koordinatorė doc. dr. Leonarda Jekentaitė, 2005 m. gruodžio 9 d. LLLA seminaras *Alberto Moravia ir Jean-Luc Godard'o Panieka (Le Mépris): daugialypio vertimo ribos*. Koordinatorė dr. Natalija Arlauskaitė.). 2005 m. rugsėjo 15, 16, 17 dienomis asocia-

cijos pirmininkė N. L. Kašelionienė dalyvavo tarptautiniame komparatyvistikos kongrese Florencijoje, kurio metu Lietuvos lyginamosios literatūros asociacija buvo priimta į Europos komparatyvistinių studijų tinklą. Kongrese asociacijos pirmininkė skaitė mokslinį pranešimą „Pertrūkiai Europos literatūros istorijoje“ (pranešimo tezės išspausdintos „I dialetti della tribù“, Firenze 15–17 settembre, Réseau Europé de Littérature Comparée), 2005 m. spalio 14–15 d. LLLA kartu su VPU Lietuvių literatūros, Visuotinės literatūros katedromis, LLTI surengė tarptautinę komparatyvistikos konferenciją *Kultūros intertekstai*, kurioje dalyvavo 65 mokslininkai iš 10 šalių: JAV, Australijos, Ispanijos, Vokietijos, Suomijos, Estijos, Latvijos, Rusijos, Ukrainos ir Lietuvos (filmuota konferencijos medžiaga – <http://www.vpu.lt/index.php?342432582>).

Pranešimų pagrindu rengiamas tęstinis mokslinių straipsnių rinkinys „Kultūros intertekstai“. Šioje ir kitose tarptautinėse bei šalies konferencijose katedros dėstytojai perskaitė daugiau nei 20 pranešimų.

Metų pabaigoje Europos socialinio fondo agentūrai įteiktas projektas „Inovacijos lituanistikos moksle ir studijose: lituanistikos integravimas į tarpdalykinį ir lyginamųjų studijų kontekstą“ (projekto vadovas doc. dr. V. Martinkus, projekto koordinatorė doc. dr. A. Jurgutienė, projektas parengtas kartu su LLTI, LLLA). Projekte numatytos priemonės 2006–2008 m. padėtų sukurti naują plečiamosios magistrantūros studijų programą ir atnaujintų dėstytojų kvalifikacinį pasirengimą.

Ginta Čingaitė

Klaipėdos universiteto Literatūros katedra

2005 metai mūsų katedrai buvo derlingi. Džiugu yra tai, kad pedagogų darbai buvo įvertinti kitų institucijų kolegų. Rolandas Rastauskas už knygą *Kitas pasaulis* Literatūros ir tautosakos instituto sudarytos vertinimo komisijos buvo išrinktas 2005 m. LLTI premijos laureatu. Vertinga ir kita praeitais metais R. Rastauskui įteikta premija – Ievos Simonaitytės. Studijų kokybės centro 2005 m. paskelbtoje aukštojo mokslo vadovėlių premijavimo analizėje sakoma, kad „Liudos Zinaidos Ruseckienės vadovėlis *Literatūros pedagogikos studijos* – tai Lietuvoje analogų neturintis darbas, pranokstantis ir artimiausių kaimynų vadovėlius, nepriekaištingai susisteminantis visą lietuvišką savo srities metodinę mintį“. L. Ruseckienė, 2004 m. už knygą *Literatūros pedagogikos studijos* (2001) laimėjusi pirmąją premiją aukštojo mokslo vadovėlių konkurse, tęsia tyrinėjimus ir išleido aukštosios mokykloms skirtą vadovėlį *Literatūros pedagogikos*

klausimai (Vilnius: Gimtasis žodis, 2004), kuriame svarstomos praktinės literatūros pedagogikos problemos.

2005 m. liepą išėjo katedros leidinys *Biblija ir literatūra* (sudarytoja Roma Bončkutė, *Tiltai*. Priedas: Mokslo darbai, 2005, Nr. 27, 303 p.). Čia skelbiami ne tik katedros pedagogų, bet ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų bei užsienio mokslininkų tekstai.

Su katedra sietinas ir kitas leidinys – *Georgas Sauerweinas ir lietuvių tautos atgimimas XIX a. pabaigoje. IV tarptautinis Georgo Sauerweino simpoziumas Klaipėdoje* (Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2005). Šio leidinio sudarytojas ir pagrindinis simpoziumo organizatorius – katedros narys Aleksandras Žalys.

Katedros pedagogai 2005 m. paskelbė 20 mokslinių straipsnių. Palyginimui galima pasakyti, kad dabar katedroje pagrindines pareigas turi septyni

dėstytojai, vadinasi, kiekvienam tenka beveik po tris straipsnius. Žinoma, vertinant publikacijas prestižiškumo (nedaug straipsnių išėjo leidiniuose, įtrauktuose į LMT patvirtintą Tarptautinių duomenų bazių sąrašą) ir kokybiškumo parametrais, galėtų būti ir geriau. Vis dar mažai spausdiname darbų užsienio leidiniuose. 2005 m. Žavinta Sidabraitė paskelbė straipsnį ir recenziją leidinyje *Annaberger Annalen*. Ž. Sidabraitė, 2004 m. apgynusi disertaciją iš K. G. Milkaus kūrybos ir pradėjusi dirbti katedroje vietoj į pensiją išlydėto Jurgio Mališausko, ne tik rengia ir skaito kursus, bet ir gausina Mažosios Lietuvos literatūros ir kultūros tyrinėjimus.

2005 m. nuo liepos 28 d. iki rugpjūčio 1 d. Klaipėdos universitete vyko tarptautinis simpoziumas *Simon Dach-Tagung*, kurį organizavo mūsų katedra kartu su Osnabriuko universitetu. Į konferenciją atvyko svečių iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Lenkijos, Rusijos, Šveicarijos, Vokietijos, taip pat Kauno ir Vilniaus. Iš viso (kartu su šeiminkais) buvo 43 pranešėjai. Osnabriuko universiteto profesorius, simpoziumo mokslinis vadovas Axel Ernest Walter nuo 2006 m. pradeda dirbti universiteto Vokiečių filologijos katedroje, taip pat numatytas kursas literatūrologijos magistrantams. Jau aptarti preliminarūs planai, Klaipėdoje sutelkus mokslininkų potencialą, tyrinėti Simono Dacho kūrybą, rengti jo tekstus, ypač lotyniškuosius, išleisti.

Kaip daugelis prisimena, mūsų katedra praeitais metais organizavo respublikinę studentų lituanistų IX mokslinę konferenciją, kurios laureate tapo ir Klaipėdos universiteto literatūrologijos magistrantė Simona Talutytė.

Literatūrologijos magistrantės, vadovaujamos L. Ruseckienės, leidinyje *Gimtas žodis* išspausdino mokomųjų knygų recenzijų. 1999–2005 m. publikuotos magistrantų recenzijos pedagoginėje periodikoje, daugiausia pedagogams skirtame leidinyje *Gimtas žodis*, sulaukė plataus vadovėlių leidėjų atgarsio.

Rolandas Rastauskas Lituanistikos instituto kvietimu 2005 m. savo knygą *Kitas pasaulis* pristatė lietuvių bendruomenei Los Andže. Kolegos įspūdziai iš susitikimo buvo kuo geriausi. Autorių nustebino tai, kad tokio tipo eseistiką amerikietis lietuvis priėmė labai adekvačiai.

Katedros dėstytojai, nors vis dar turi daug auditorinių valandų, stengiasi neapleisti tyrimų ar kūrybos, talkina Klaipėdos kultūros įstaigoms organizuojant vakarus su žymiais Lietuvos rašytojais (pvz., Vytautu Blože, Sigitu Geda, Gintaru Grausku, Sigitu Parulskiu).

2006 m. dienas pradėjome skaičiuoti kartu su išleistomis knygomis. Vilniaus knygų mugėje buvo atverstos Marijaus Šidlausko *Orfėjas mokėjo lietuviškai* bei Rolando Rastausko poezijos knyga *Metimas*.

Roma Bončkutė

Vytauto Didžiojo universiteto Lietuvių literatūros katedra

2005-aisiais nudirbti darbai

Moksliniai projektai. Pradėtas vykdyti bendras Lietuvių literatūros katedros, Profesoriaus Broniaus Vaškelių literatūrinės komparatystikos centro ir Anglų filologijos katedros projektas „Ekokritikos perspektyvos tarpdalykinių studijų erdvėje“. Pro-

jektas remiamas Valstybinio Lietuvos mokslo ir studijų fondo. Projekto tikslas – lietuvių autorių kūrybos traktuotė pasitelkus ekokritikos postulatus.

Konferencijos, reikšmingi vieši renginiai. Gegužės 3 d. surengtas seminaras „Komparatysti-

nių studijų perspektyvos“. Seminare skaitė pranešimus Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslininkė doc. dr. Rūta Brūžginė, dr. Gintarė Bernotienė, Turku (Suomija) universiteto Komparatyvistinių studijų katedros profesorė Pirjo Ahokas.

Birželio 20 d. įvyko prof. habil. dr. Leono Gudaičio jubiliejinės parodos atidarymas ir jo naujos knygos – autobiobibliografinio sąvado „Spauda ir žmonės“ – pristatymas.

Collegium Artes liberales seminarai. Organizatorės doc. dr. I. Buckley, dr. A. Gustaitienė. Seminarai rengiami maždaug kas du mėnesius; seminaruose dalyvauja VDU profesoriai, siūlantys temą universiteto bendruomenės narių diskusijoms.

Kasmetinis respublikinis P. Lemberto literatūrinis konkursas (2005 rugsėjis). Organizatorės: dr. A. Gustaitienė, dr. V. Višomirskytė. Konkurse dalyvauja jaunieji Lietuvos aukštosiose mokyklose besimokantys poetai.

Studentų esė konkursas (2005-11-30). Vertinimo komisijos narės dr. A. Gustaitienė ir dr. V. Višomirskytė. Esė konkursai rengiami rudenį ir pavasarį. Šio rudeninio esė konkurso tema – „Tikiu“.

Retorių teatras (vadovė doc. dr. I. Buckley) ir toliau sėkmingai tęsė savo veiklą važinėdamas po Lietuvos miestus ir dalyvaudamas VDU šventiniuose renginiuose, o Literatū būrelis sulaukė naujų vadovų – doktorantų Gedos Sabaitienės ir Ugniaus Keturakio.

Svarbios stažuotės, mokslininkų vizitai. Doc. dr. I. Skurdenienė stažavo Vakarų Bretanės (Prancūzija) universitete.

Katedros kvietimu universitete lankėsi ir skaitė paskaitą Turku universiteto Komparatyvistinių studijų katedros profesorė Pirjo Ahokas.

Lietuvių literatūros katedra bendradarbiauja su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu, Daugpilio, Liepojos, Rygos aukštosiomis mokyklomis.

Išleistos mokslo knygos. Lietuvių literatūros katedra parengė ir Prof. B. Vaškeliu literatūrinės komparatyvistikos centras išleido dr. Vijolės Višomirskytės monografiją „Antano Škėmos teksto strategija“, Gintarės Bernotienės monografiją „Menų sąveikos ieškojimai“.

Per metus išleisti keturi „Darbų ir Dienų“ tomai ir aštuoni atspaudai.

Išleistas Leono Gudaičio autobiobibliografinis sąvadas „Spauda ir žmonės“.

Apgintos disertacijos – Violetos Gedminienės „Juozo Apučio poetika“ ir Silvijos Rakutienės „Bernardo Brazdžionio kūryba“.

Nauji darbuotojai, doktorantai. Priimtas vienas doktorantas Ugnius Keturakis, ketinantis parašyti disertaciją apie Jurgio Baltrušaičio kūrybą ir jos sąsajas su italų literatūra.

Nauji kursai studentams. Parengti nauji kursai magistrantams – „Populiarioji literatūra / paraliteratūra“, „Kiberteksto poetika“, „Literatūros sociologija“, bakalaurantams – „Detektyvo istorija ir teorija“, „Šiuolaikinė vaikų literatūra“.

Žymių mokslininkų sukaktys. Birželio 20 d. mūsų katedros profesoriui habil. dr. Leonui Gudaičiui sukako septyniasdešimt metų.

Indrė Žakevičienė